

Συναξάρι των Ιερομαρτύρων Νεοφύτου και Αμβροσίου και των
Οσιομαρτύρων Μακαρίου και Διονυσίου, των εν Κρήτη
μαρτυρησάντων, + 22 Ίουνίου

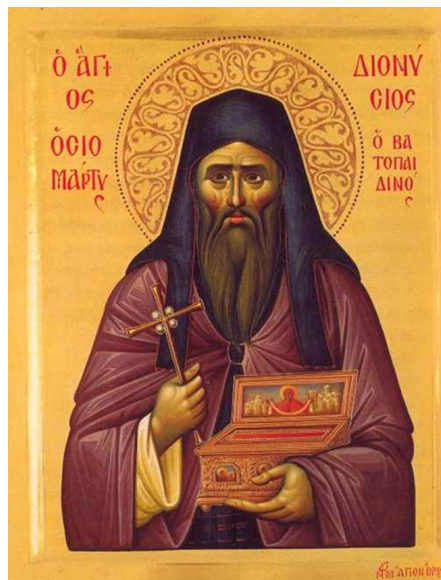
Οι Ιερομάρτυρες Αμβρόσιος και Νεόφυτος και ο Οσιομάρτυς Μακάριος, οι Βατοπαιδινοί. Εικόνα στο Καθολικό της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου.

Οι Άγιοι αυτοί Νεομάρτυρες της πίστεως έζησαν ως Μοναχοί της Ιεράς Μονής Βατοπαιδίου. Το 1820, απεστάλησαν οι ιερομόναχοι Νεόφυτος και Αμβρόσιος, ο Ιεροδιάκονος Παρθένιος και οι μοναχοί Διονύσιος και Δωρόθεος, και αργότερα ο Μακάριος, στην Κρήτη, κατόπιν προσκλήσεως, με τίμια λείψανα, προκειμένου να εκδιωχθεί η φοβερή ασθένεια της πανώλης, η οποία μάστιζε τους κατοίκους του νησιού. Αυτά ήταν, μέρος της Τιμίας Ζώνης της Θεοτόκου, δώρο στη μονή του αυτοκράτορα Ιωάννου Καντακουζηνού, τεμάχιο Τιμίου Ξύλου και η κάρα του αγίου Ανδρέου Κρήτης.

Από τή διήγηση του μοναχού Αρσενίου Παντοκρατορινού, η οποία αντιγράφηκε στις 25 Ιουνίου 1932 και σώζεται στη μονή Βατοπαιδίου, πληροφορούμεθα πώς η μονή απέστειλε στό Μεγάλο Κάστρο της Κρήτης, το Ηράκλειο, τον Ιούνιο του 1820, πέντε αδελφούς της με τα προαναφερόμενα τίμια λείψανα. Μετά από δεκαπενθήμερο ταξίδι οι Βατοπαιδινοί πατέρες έφθασαν στό Ηράκλειο και μετά επίσημη εκεί υποδοχή, έκαμαν αγιασμούς ως το Πάσχα τού 1821 στην μεγαλόνησο.

Στις 22 Ιουνίου 1821 κληρικοί και λαϊκοί ήταν συναγμένοι στη μητρόπολη του Ηρακλείου για τον φόβο των Τούρκων, αφού σε πολλά μέρη είχαν εξεγερθεί. Κατά την έφοδο των Τούρκων στό κτήριο της μητροπόλεως θανατώθηκαν κληρικοί και λαϊκοί, μεταξύ των οποίων οι Βατοπαιδινοί ιερομόναχοι Νεόφυτος και Αμβρόσιος και ο μοναχός Μακάριος. Ο ιεροδιάκονος Παρθένιος και οι μοναχοί Διονύσιος και Δωρόθεος έλαβαν την Αγία Ζώνη, τον Τίμιο Σταυρό και την κάρα τού αγίου Ανδρέου Κρήτης και κρύφτηκαν σε σπίτια κρυπτοχριστιανών.

Μετά από πολλές περιπέτειες συνέλαβαν τον μοναχό Διονύσιο, «τον εβίασαν να τουρκίση και δεν έστρεξε». Μετά από πολλά βασανιστήρια τρύπησαν το κεφάλι του με πυρωμένη σούβλα και τον κρέμασαν την ημέρα της Καθαράς Δευτέρας του 1822. Προηγουμένως είχε εξομολογηθεί και είχε μεταλάβει των θείων και αχράντων μυστηρίων. Σε επιστολή τού διασωθέντος ιεροδιακόνου Παρθενίου Βατοπαιδινού της 2 Σεπτεμβρίου 1824 επιβεβαιώνεται ότι ο ένας των πατέρων κρεμάσθηκε, προφανώς ο Διονύσιος.

Ο Άγιος Οσιομάρτυς Διονύσιος, φορητή εικόνα στο παρεκκλήσιο της Αγίας Ζώνης της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου

Τα τίμια λείψανα περνώντας από διάφορα χέρια έφθασαν στη Σαντορίνη, όπου μετά πολλούς κόπους κατάφερε ο Προηγούμενος Διονύσιος Βατοπαιδινός με τή βοήθεια τού οικείου μητροπολίτου Ζαχαρία να τα παραλάβει και να τα μεταφέρει στο μοναστήρι του στις 2 Μαΐου 1831.

Συγκεκριμένα στό μηνολόγιο της ιεράς ακολουθίας αυτών αναφέρεται οι αλλόπιστοι εφόνευσαν αρχιερείς, ιερείς και «αγιορείτας πατέρας εκ της Ιεράς Μονης Βατοπεδίου, προσκομίσαντες εις το Μέγα Κάστρον προς προσκύνησιν κατά της επιδημίας της πανώλους τίμια λείψανα και την Αγίαν Ζώνην της Υπεραγίας Θεοτόκου».

Η μνήμη των ιερομαρτύρων Νεοφύτου και Αμβροσίου και του οσιομάρτυρος Μακαρίου τιμάται στις 22 Ιουνίου, του δε οσιομάρτυρος Διονυσίου η μνήμη τιμάται στις 10 Οκτωβρίου.

Πηγή: Μοναχού Μωϋσέως Αγιορείτου, *Βατοπαιδινό Συναξάρι*, έκδοση Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος, 2007